

קולוניאליזם וחברות ספר

סמינר בהדרכת פרופ' גדי אלגזי

1. מבוא: מושגים, תפיסות, שאלות

מה קולוניאליזם? מה הן חברות קולוניאליות? מה הבדל בין קולוניאליזם לאימפריאליזם? מה הקשר בין קולוניאליזם לבין קולוניזציה? האם הקולוניאליזם הוא תופעה ייחודית לתקופה המודרנית?

ניקולו מקיאוולי, הנסיך, תרגום: מרים שוסטר-פדובאנו (ירושלים: דביר/הוצאת שלם), קטעים מפרק 3 (על נסיכויות מעורבות)

Frederick Cooper, *Colonialism in Question: Theory, Knowledge, History* (Berkeley: University of California Press, 2005)

Nicholas B. Dirks, "Introduction," in *Colonialism and Culture*, Dirks ed. (Ann Arbor, University of Michigan Press, 1992)

Daiva K. Stasiulis and Nira Yuval-Davis (eds.), *Unsettling Settler Societies: Articulations of Gender, Race, Ethnicity and Class* (London: Sage Publications, 1995), Introduction

2. ספר וקולוניזציה בימי הביניים

תזת בארטלט (יש תרגום עברי לספר אבל אולי תעדיפו את המקור באנגלית)

Robert Bartlett, *The Making of Europe: Conquest, Colonization and Cultural Change 950-1350* (London: Penguin, 1993), esp. ch 2, 3, 4 and pp. 306–314 (Medieval and Modern Colonialism)

Robert Bartlett and Angus MacKay (eds.), *Medieval Frontier Societies* (Oxford: Clarendon Press, 1989)

Felipe Fernández-Armesto and James Muldoon (eds.), *Internal Colonization in Medieval Europe* (Burlington, VT: Ashgate/Variorum, 2008) [940.17 INT]

3. אירלנד בימי הביניים: כיבוש וקולוניזציה

רקע:

Paul F. State, *A Brief History of Ireland* (New York: Facts on File, 2009), pp. 63–92

James Lydon, *The Making of Ireland: From Ancient Times to the Present* (London: Routledge, 1998), pp. 62–83

Brendan Smith, *Colonisation and Conquest in Medieval Ireland: The English in Louth, 1170-1330* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999) [941.825 SMI]

Brendan Smith, ed., *Britain and Ireland, 900-1300: Insular Responses to Medieval European Change* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999)

Steven G. Ellis, "Reducing their Barbarous Wildness . . . unto Civility': England and 'the Celtic Fringe', 1415–1625," in Brendan Smith (ed.), *Ireland and the English World in the Late Middle Ages: Essays in Honour of Robin Frame* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2009), pp. 176–192

4. נזירים בספר: המסדר הציסטרציאני

Richard W. Southern, *Western Society and the Church in the Middle Ages*. (Harmonsworth: Penguin, 1990), pp. 254–259.

Constance Hoffman Berman, "Medieval Agriculture, the Southern French Countryside, and the Early Cistercians: A Study of Forty-Three Monasteries," *Transactions of the American Philosophical Society* 76:5 (1986)

Isabel Alfonso, "Cistercians and Feudalism", *Past & Present* 133 (1991), pp. 3–30

5. מסעי-צלב וקולוניאליזם – מודרני ומדיאבלי

איריס שגריר, מסעי הצלב: היסטוריה והיסטוריוגרפיה (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2014), עמ' 270–277, 301–333

יהושע פראוור, הצלבנים: דיוקנה של חברה קולוניאלית (ירושלים: הוצאת מוסד ביאליק, 1976)

Joshua Prawer, "The Legacy of an Epoch: A. The Crusades as a Colonial Movement," in *The Crusaders' Kingdom: European Colonialism in the Middle Ages* (New York & Washington: Praeger, 1972), pp. 469–482

Roni Ellenblum, "Colonization Activities in the Frankish East: The Example of Castellum Regis [Mi'ilya]", *English Historical Review* 111 (1996), 104–122

ממתי תופסים בהיסטוריוגרפיה המערב אירופית את מסעי הצלב כמהלך קולוניאלי? מה הקשר בין השתרשות התפיסה הזו במחקר לבין קולוניאליזם של המאה התשע-עשרה?

Ronnie Ellenblum, *Crusader Castles and Modern Histories* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), ch. 4

6. הספר האיברי בימי הביניים המאוחרים

המקרה האיברי, שהוא אחד המרתקים ביותר; אילנה לוריא היתה מן ההיסטוריוניות החשובות ביותר שפעלו בארץ; מאמרו של ברנס עוסק במקרה מבחן מיוחד – הצלבנים מיישבים מוסלמים במסגרת השתלטותם על איבריה

Elena Lourie, "A Society Organized for War: Medieval Spain," *Past and Present* 35 (1966), pp. 54–76

Robert I. Burns, "Immigrants from Islam: The Crusaders' Use of Muslims As Settlers in Thirteenth-Century Spain," *American Historical Review* 80:1 (1975), pp. 21–42

Mario Apostolov, *The Christian-Muslim Frontier: A Zone of Contact, Conflict, or Cooperation* (New York: RoutledgeCurzon, 2004)

7. אירלנד, פרק ב: קולוניזציה בעת החדשה המוקדמת

Paul F. State, *A Brief History of Ireland* (New York: Facts on File, 2009), pp. 93–126

John Patrick Montaña, "Planting a Landscape: Cultivation and Reform in Ireland," in *The Roots of English Colonialism in Ireland* (Cambridge: Cambridge University Press, 2011), pp. 22–63

Nicholas P. Canny, *The Elizabethan Conquest of Ireland: A Pattern Established, 1565–76* (Hassocks: Harvester Press, 1976), ch. 4 (colonization), 6 (attitudes), ch. 8 (Irish reactions)

Robin Frame, "Exporting State and Nation: Being English in Medieval Ireland," in *Power and the Nation in European History*, Len Scales and Oliver Zimmer, eds. (Cambridge: Cambridge University Press, 2005)

Sarah Barber, "Settlement, Transplantation and Expulsion: A Comparative study of the Placement of Peoples," in *British Interventions in Early Modern Ireland*, Ciaran Brady and Jane H. Ohlmeyer, eds. (New York: Cambridge University Press, 2004), pp. 280–298

Tony Crowley, *Wars of Words: The Politics of Language in Ireland, 1537–2004* (Oxford: Oxford University Press, 2005), chs 1–2

8. מסעי-צלב וקולוניאליזם – מודרני ומדיאבלי

1. מאירלנד לצפון אמריקה

היחס בין קולוניזציה באיים הבריטיים לבין כיבוש אמריקה וההתיישבות בה:

Jane Ohlmeyer, "A Laboratory for Empire? Early Modern Ireland and English Imperialism," in *Ireland and the British Empire*, Kevin Kenny (ed.), (Oxford: Oxford University Press, 2004), pp. 26–60

Denys Hay, "England, Scotland and Europe: The Problem of the Frontier," *TRHS* 25 5th series (1975), pp. 77–91

2. תפיסות של הנוף ושינויו: השממה, הגן, הגדר והיער בעולם החדש

Roy Harvey Pearce, "The 'Ruines of Mankind': The Indian and the Puritan Mind," *Journal of the History of Ideas* 13 (1952), pp. 200–217

Roderick Nash, *Wilderness and the American Mind* (New Haven: Yale UP, 1967), ch. 2

האם האינדיאנים נחשבו ל"פראים"? ממת? למה?

Karen Ordahl Kupperman, "Presentment of Civility: English Reading of American Self-Presentation in the Early Years of Colonization," *The William and Mary Quarterly* 54:1 (1997), pp. 193–228

Andrew Fitzmaurice, *Humanism and America: An Intellectual History of English Colonisation, 1516–1625* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), ch. 5

איך מסמנים מתיישרים מהאומות האירופיות השונות את יומרות הבעלות שלהם בעולם החדש? המודל הבריטי: גדרות, גנים ובתים

Patricia Seed, "Introduction" and chapter 1: "Houses, Gardens, Fences," in *Ceremonies of Possession in Europe's Conquest of the New World 1492–1640* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995)

Maria Angelica da Silva and Melissa Mota Alcides, "Collecting and Framing the Wilderness: The Garden of Johan Maurits (1604–79) in North-East Brazil," *Garden History* 30:2 (2002), pp. 153–176

קולוניזציה באמצעות עצים, ייעור; היחס בין התפשטות פוליטית וביווגית

Jeffrey K. Wilson, "Environmental Chauvinism in the Prussian East: Forestry as a Civilizing Mission on the Ethnic Frontier, 1871–1914," *Central European History* 41 (2008), pp. 27–70

Alfred W. Crosby, *Ecological Imperialism: The Biological Expansion of Europe, 900–1900* (Cambridge: Cambridge University Press, 1986)

3. תמורות בחברה הילידית

נסיונו של ארכיאולוג אמריקאי להציע סינתזה המביטה בתהליך ההתנחלות מהכיוון האינדיאני; הפרק הזה עוסק בתרבות החומרית

Daniel K. Richter, *Facing east from Indian Country: A Native History of Early America* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2001), ch. 2: Confronting a Material New World, pp. 41–68 [ACLS]

מאמר של אחד האנתרופולוגים האמריקאיים המקוריים ביותר; מציע מהלך מחשבתי שראשיתו במאה החמש-עשרה אבל נמשך אל המאות שלאחר מכן

Gerald Sider, "When Parrots Learn to Talk, and Why They Can't: Domination, Deception, and Self-Deception in Indian-White Relations," *Comparative Studies in Society and History* 29:1 (1987), pp. 3–23

Patricia Seed, *American Pentimento: The Invention of Indians and the Pursuit of Riches* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2001)

בשנים האחרונות יש שורת מחקרים מרתקים על ג'נוסייד – לא כמבצע צבאי-אלים מתוכנן אלא כתהליך חברתי המוביל להיעלמותן של אוכלוסיות ילידיות; פיניץ' מתבונן במבט השוואתי בג'נוסייד באוסטרליה ובאמריקה

Norbert Finzsch, "[...] Extirpate or remove that vermine": Genocide, Biological Warfare, and Settler Imperialism in the Eighteenth and Early Nineteenth Century," *Journal of Genocide Research* 10:2 (2008), pp. 215–232

Norbert Finzsch, "The aborigines [...] were never annihilated, and still they are becoming extinct": Settler Imperialism and Genocide in Nineteenth-Century America and Australia," in *Empire, Colony, Genocide: Conquest, Occupation, and Subaltern Resistance in World History*, Dirk Moses ed. (New York: Berghahn Books, 2008), pp. 253–270

4. מלחמה קולוניאלית

האם מלחמות קולוניאליות נראות כמלחמות "רגילות"? עד כמה מושג המלחמה ה"אירופי" מתאים בכלל לרוב המהלכים המלחמתיים המתבצעים בהקשרים קולוניאליים?

H. L. Wesseling, "Colonial Wars: An Introduction," in: *Imperialism and War*, H.L. Wesseling and Jaap de Moor, eds. (Leiden: Brill, 1989), pp. 1–12

John Grenier, *The First Way of War: American War-Making on the Frontier, 1607–1814* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005)

Norman Housley, *Crusading and Warfare in Medieval and Renaissance Europe* [Variorum Collected Studies] (Aldershot, 2001)

5. מתיישבים ואנשי המקום

William R. Jones, "The Image of the Barbarian in Medieval Europe," *Comparative Studies in Society and History* 13 (1971), pp. 376–407

Jay Rubenstein, "Cannibals and Crusades," *French Historical Studies* 31:4 (2008), pp. 525–552

Benjamin Braude, "The Sons of Noah and the Construction of Ethnic and Geographical Identities in the Medieval and Early Modern Periods," *William and Mary Quarterly* 3rd series 54:1 (1997), pp. 103–142

Michael Zuckerman, "Identity in British America: Unease in Eden," in *Colonial Identity in the Atlantic World, 1500–1800*, Nicholas Canny and Anthony Pagden eds. (Princeton University Press, 1987)

6. קולוניאליזם ומודרנה: ידע\כוח

מעבר למקרה הספציפי של הקולוניזציה השנייה של אירלנד – היחס בין הומניסטים לבין גיזום ועיצוב העולם החברתי בהקשרים קולוניאליים

D. B. Quinn, "Renaissance Influences in English Colonization," *Transactions of the Royal Historical Society* 26 5th series (1976), pp. 73–94

Andrew Fitzmaurice, *Humanism and America: An Intellectual History of English Colonisation, 1516–1625* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003)

Zygmunt Bauman, "Legislators and Interpreters: Culture as the Ideology of the Intellectuals," in *Intimations of Postmodernity* (London: Routledge, 1992), pp. 1–25

Susanne Zantop, *Colonial Fantasies: Conquest, Family, and Nation in Precolonial Germany, 1770–1870* (Durham, N.C.: Duke University Press, 1997)

7. קולוניאליזם ומודרנה: ייצור וצריכה

אולי המחקר הידוע ביותר המנסה להשתמש בתולדותיו של מוצר אחד כדי לחשוף גלובליזציה מוקדמת, את הקשר בין עבדות שחורה, כלכלת מטעים קריבית, ועליית ההעדפה לטעם המתוק באנגליה

Sidney W. Mintz, *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History* (New York: Penguin, 1986)

סינתזה של אחד מהאנתרופולוגים האמריקאיים המשפיעים ביותר, שניסה לכתוב מחדש את ההיסטוריה של העולם בעת החדשה המוקדמת תוך שילוב ההיסטוריה של ה"עמים חסרי ההיסטוריה"

Eric R. Wolf, *Europe and the People without History* (Berkeley: University of California Press, 1982)

בפרק הזה בקפיטל הציע קרל מרקס היפותזות לגבי תפקיד הקולוניאליזם והאלימות בהתהוות הקפיטליזם:

Karl Marx, *Capital* (1868), vol. 1, ch. 26 (The Secret of Primitive Accumulation)

Stuart B. Schwartz, *Tropical Babels: Sugar and the Making of the Atlantic World, 1450–1680* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2004)